

ČESKOSLOVENSKO 1969-1988

VY_32_INOVACE_DE_PN_17

Sada: Dějiny 20. století

Téma: ČESKOSLOVENSKO PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE

Autor: Mgr. Pavel Peňáz

Předmět: Dějepis

Ročník: 4. ročník

Využití: Prezentace určená pro výklad a opakování

Anotace: Období normalizace nebylo jednoduché období. S využitím videa přibližuje prezentace studentům pohled na politickou a společenskou scénu.

Gymnázium Vincence Makovského
se sportovními třídami Nové Město na Moravě

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

živé pochodně

- 16. ledna se v Praze upálil Jan Palach
- <http://www.stream.cz/slavedny/547775-den-kdy-se-upalil-jan-palach-16-leden>
- po shlédnutí videa zodpověz otázky:
 - *Kdo to byl Richard Siewietz? Na co reagoval?*
 - *Co Palach studoval? Účastní se srpna 1968?*
 - *Na jakém místě se Palach upálil?*
 - *Jaká byla poslední slova Jana Palacha?*
 - *Kdo se ještě po Palachovi v roce 1969 v ČSSR upálil?*
 - *Co si o jeho činu myslíš? Měl smysl?*

politický konec A. Dubčeka

- nástup Gustava Husáka ovlivnilo hokejové mistrovství
- <http://www.stream.cz/slavedny/671865-den-kdy-hokej-psal-dejiny-28-brezen>
 - *Jak vítězství nad SSSR ovlivnilo náladu lidí?*
 - *Jak toho využili komunisté?*
 - *Kdo A. Dubčeka v čele strany nahradil?*
 - *Kdo je stále teď ještě prezidentem?*
 - *Definuj pojem NORMALIZACE*

Gustav Husák
prezident i 1. tajemník KSČ

normalizace za G. Husáka

- restaurace byrokratické diktatury – reformní křídlo vyloučeno z KSČ
- předsedou federální vlády je Lubomír Štrougal
- v roce 1975 se prezidentem stává Gustav Husák (zároveň 1. tajemník KSČ)
- nová česko-sovětská smlouva = výraz závislosti
- prověrky všech členů strany
- vydáno Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti = konzervativní výklad událostí ze srpna 1968
- depolitizace společnosti – rezignace občanů, bojkot akcí, vzestup emigrace, pokles prestiže socialismu i KSČ

Reálný socialismus 70. let

- *zavedení jakési pseudo-konzumní společnosti, kdy se každý stará o sebe a svojí rodinu, volný čas tráví sportovními aktivitami nebo jen návštěvami biografu a sledováním televize*
- významná část veřejnosti proto rezignuje na jakýkoliv zájem o věci veřejné – únik na chaty, do soukromí
- účast na masových ceremoniích a rituálech režimu (1. máje, oslavy komunistických výročí, „volbách“...)
- velké **stavební projekty** – dálnice D1, vodní přehrada Gabčíkovo, jaderné elektrárny Jaslovské Bohunice a Dukovany, pražské metro
- začalo se ovšem také s **bytovou výstavbou**, která společně se systémem přídavků a zvýhodnění a společně s jistotou zaměstnání způsobila populační explozi (1970 – 1979)

stanice Malostranská – pražské metro

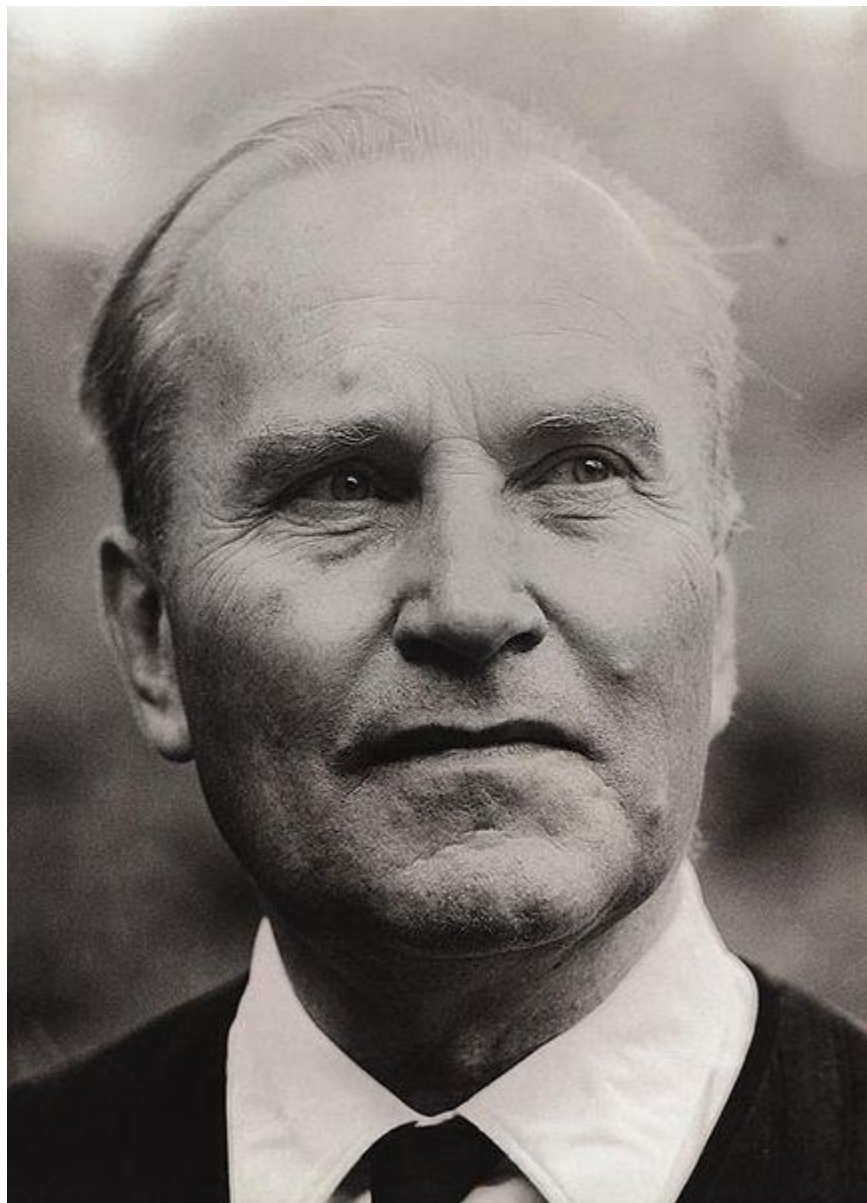
<http://www.stream.cz/slavedny/811854-den-kdy-bylo-otvoreno-prazske-metro-9-kveten>

Disent

- většina společnosti se „přizpůsobila“ a k politice se stavěla spíše lhostejně, někteří lidé odmítli uznat návrat totality a zvláště sovětskou okupaci.
- pro tyto novináře, politiky, umělce a vědce se vžilo označení **disidenti**.
- I když většina z nich byla přeřazena do zaměstnání neodpovídající jejich kvalifikaci (typicky topič v kotelně či vrátný) a často byli hlídáni příslušníky Státní bezpečnosti, dokázali zorganizovat protesty proti porušování lidských práv.
- Někteří se též podíleli na vydávání a šíření ilegálních knih a časopisů, kterým se souhrnně říká **samizdat**.
- Pro vydávání často využívali kontaktů v exilu. Prostřednictvím vysílání radií jako byla Svobodná Evropa, Hlas Ameriky či české BBC, se jim také dařilo působit na Českou veřejnost.

Charta 77

- 1. 1. 1977
- upozornění na porušování občanských práv a svobod
- v první fázi podepsalo dokument 242 lidí – umělců, vědců, ale i politiků.
- Prvními mluvčími Charty 77 byl Jan Patočka, Václav Havel a Jiří Hájek
- vydání Charty bylo však ze strany KSČ vnímáno negativně a proti autorům i signatářům bylo zahájeno stíhání doprovázené odsuzující kampaní v médiích (např. Anticharta)

Jan Patočka – v roce 1977 zemřel

80. léta

- změna ve vedení SSSR – v čele **Michail Gorbačov** (1985)
 - perestrojka (přestavba)
 - glasnost (otevřenost)
- naděje, že přestavba povede k úspěšnému cíli, pro Československo definitivně uhasly nástupem **Miloše Jakeše** do funkce tajemníka ÚV KSČ
- jedinou šancí nyní byl přechod k tržní ekonomice, což však s sebou neslo nutnost také změnit režim
- první větší projevy nespokojenosti obyvatel začaly téměř po dvaceti letech v srpnu roku 1988 při příležitosti 20. výročí sovětské intervence.
- protestní akce a demonstrace pak pokračovaly s různou četností až do konce totalitního režimu.

Vladimír Remek

- <http://www.stream.cz/slavnedeny/797083-den-kdy-do-vesmiru-vyletel-ceskoslovensky-kosmonaut-2-brezen>
- Víme, co dělá V. Remek dnes?

ZDROJE

- *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 3.4.2014]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gust%C3%A1v_Hus%C3%A1k_-_o%C5%99%C3%ADznuto.JPG
- *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 3.4.2014]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Praha,_Malostransk%C3%A1_vlakov%C3%A1_kolej.jpg
- *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 3.4.2014]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Patocka_1971.jpg
- *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 3.4.2014]. Dostupný na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:VladimirRemek.jpg>
- <http://www.stream.cz/slavedny/671865-den-kdy-hokej-psal-dejiny-28-brezen>
- <http://www.stream.cz/slavedny/797083-den-kdy-do-vesmiru-vyletel-ceskoslovensky-kosmonaut-2-brezen>
- <http://www.stream.cz/slavedny/811854-den-kdy-bylo-otevreno-prazske-metro-9-kveten>
- <http://www.stream.cz/slavedny/547775-den-kdy-se-upalil-jan-palach-16-leden>
- <https://www.youtube.com/watch?v=HglHHJct6yA>
- Kuklík, Jan, Kuklík, Jan. *Dějepis pro gymnázia a střední školy 4. Nejnovější dějiny*. Praha: SPN, 2002.
- SOCHROVÁ, Marie. *Dějepis II. v kostce: pro střední školy*. Praha: Fragment, 2008
- ČAPKA, F. *Dějiny zemí Koruny české v datech*. Praha: Libri, 1999.